

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno studenta: Sabina Dočekalová
Název práce: *Chevra kadiša v Roudnici nad Labem*
Vedoucí práce: Doc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.
Oponent: Mgr. Daniel Polakovič
Obor a forma studia: PVH

Povinná kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení			
	1	2	3	4
Formální úprava a náležitosti práce	X			
Logická stavba a členění práce	X			
Jazyková a terminologická úroveň		X		
Adekvátnost použitých metod a způsob jejich použití	X			
Důkladnost zpracování (jdoucí do podrobností)	X			
Práce s literaturou (citace, poznámky)		X		
Práce s prameny (využití, citace, poznámky)	X			
Vymezení cíle a jeho naplnění		X		
Vlastní přínos studenta	X			

Připomínky a náměty:

Studentka si ve své práci vytkla za cíl popsat náplň a aktivity spolku Chevra kadiša v Roudnici nad Labem v průběhu 19. století. Jako pramenný materiál použila k tomu archivní prameny v Národním archivu a Archivu ŽMP, v případě prosopografických sond využila zejména fondy SOA Litoměřice a SOKA Litoměřice v Lovosicích. Rozsáhlé využití archivního materiálu bylo využito zejména v Archivu ŽMP, kde je uložena řada normativních dokumentů (spolkové stanovy) a komparativního materiálu (pinkasy spolků). Na tomto místě by bylo vhodné upozornit, že zde uložený fond ŽNO Roudnice nad Labem je součástí základního archivního fondu a není deponátem (s. 13), naopak fond Registratura zemského židovstva, který je součástí Národního archivu, je trvalým deponátem v Archivu ŽMP (s. 14, 55). V řadě případů, kde se jí nedostávalo spolehlivých dokladů roudnické provenience, neváhala použít pro komparaci analogický materiál z téhož období z blízkých i vzdálených regionů. Práce je dobře strukturována, nejprve si klade za cíl popsat problematiku institucionalizace spolkového sdružování uvnitř židovských obcí v raném novověku, pak věnuje pozornost nejasným počátkům židovského osídlení v Roudnici a problematice soužití a vývoje židovské obce s místní vrchností. Pro mladší období autorka hledá analogie s vývojem spolkové organizace v emancipačním období, kdy dochází i v rámci židovské náboženské obce stagnaci a poklesem tradičních hodnot. Přílohu práce tvoří přepisy několika původních seznamů členů z 19. století.

V celé práci v rámci názvu spolku autorka užívá variabilní terminologii, spolek Chevra kadiša je v celé práci jmenován pod vícero názvy („svaté bratrstvo / sdružení / společenství / spolek“), rozhodně by zde prospělo ustálené spojení. Jistá problematičnost nastává u užívání

hebrejské terminologie, která nemusí být vždy srozumitelná, příp. její užití za každou cenu není vhodné zejména v případě moderní doby (tekanot místo stanovy, kehila vs. židovská náboženská obec atd.). Místy se v textu setkáváme s neortografickou variantou hebrejského názvu spolku, zejména u jeho ženské odnože, např. Chevra našim (passim, zvl. kap. 5, místa korektního Chevrat našim, jak je tomu správně v poznámce 51). Na několika místech jinak kvalitní text ruší případně užití archaismů („veřejná pobožnost“, s. 16; pohřební bohoslužba, s. 44), nevhodných termínů (např. spolkový rok, s. 39; nevýrobní obory pro intelektuální elitu, s. 42, 45), opakování (s. 41: 93 členů / souvěrců), jisté váhání (např. zda někdo byl přes evidentní epigrafickou indici součástí kmene levitů nebo nikoli, s. 44) a v neposlední řadě záměnu židovských ženských spolků (Israelitische Frauenvereine) v moderní epoše s ženskou částí spolku Chevra Kadiša (s. 50).

K výhradám lze uvést následující: u některých dat chybí přesný odkaz na zdroj, např. stanovy spolku Chevra kadiša v Kolíně z r. 1610 (s. 17), vysoká mortalita v Roudnici v r. 1621 (s. 22, pozn. 88), absence přehledu stanov roudnické Chevra kadiša ze starší doby (pozn. 167). Jako mírně absurdní lze považovat hypotézu o neexistenci spolku Chevra kadiša v Roudnici v 17. století v souvislosti s archivními doklady o hrobníkovi (s. 27, 53), dále otázku údajného pracovního zařazení členů spolku, kteří byli kohenského původu (s. 44; pomáhali ve skutečnosti s přípravou rakví nebo šitím pohřebních rubášů) nebo vliv osvícenských myšlenek v 17. století (s. 50). Termín postní den (*Fasttag*), v práci nevhodně nazýván „den pokání“ (což implicitně vede k záměně s Jom kipur), je v podstatě zvláštním dnem, kdy v procesu kombinace půstu, čtení kajících modliteb (selichot) a návštěvy hřbitova se naplňuje podstata existence spolku. Samozřejmě v důsledku regionálních zvyklostí (minhagim) se data postních dnů lišily od místa k místu. To platí i pro dny, kdy se konala slavnostní a nákladní hostina (*seuda*), při které byli členové tímto způsobem patřičně odměněni za celoroční práci ve spolku. Na druhou stranu pro upřesnění, termín *pidjon nefesh* lze ve spolkové činnosti chápat přeneseně jako „členské“, jinak k tomuto termínu doporučuji nahlédnout na příslušné heslo v *Jüdisches Lexikon* (sv. IV/1, Berlin 1927, col. 933).

V některých případech v bibliografických citacích došlo k zmatečnému přisouzení spoluautorství u konzultantů českého vydání publikace (případ příručky J. Newmana a G. Sivana *Judaismus od A do Z*) nebo překladatelů do angličtiny (u monografie J. Katze *Tradition and crisis*). V případě autora řady historicko-populárních článků z dějin roudnické obce, rabína Richarda Federa, došlo k nemilé změně jeho příjmení na Federer. Jinak dosud jednou přehlednou syntézu k problematice historického vývoje spolku Chevra kadiša slouží dodnes monografie J. R. Radera *Communal sick-care in the German ghetto* (1947), která se sice uvádí v práci jako nedostupná (pozn. 11), přestože dále v textu se z ní několikrát cituje (pozn. 52 až 55). Závěrem z formálního hlediska doporučuji opravit drobnou opakující chybu „přepisuje je“ (pozn. 136, 139), přesmyčky (keliha, s. 47), neortografické tvary jmen (Bernad, s. 45), Matan Beserer (místo Matan Beseter, s. 50), příp. bibliografickou duplicitu (monografie A. Paříka a Hamáčkové, s. 57, opakovaně citovaná bez jména spoluautora na s. 58).

Celkové posouzení práce a zdůvodnění hodnocení:

Přes drobné výše uvedené výhrady a připomínky doporučuji bakalářskou práci k obhajobě a hodnotím ji jako „velmi dobrou“.

Mgr. Daniel Polakovič